



Národna čitalnica

v

Ljubljani

o začetku leta

1 8 7 3.



Predrečniški
Ljubljana, 1873. št. 1. letnik
LETOPIS

národne čitalnice

V LJUBLJANI

o začetku leta

1873.



LETORE

patrocinio della



1873

1873



Predsednik:

Gospod Dr. **Bleiweis Janez**, profesor, deželni odbornik itd.

Predsednikov namestnik:

Gospod Dr. **Costa Ebin Henrik**, odvetnik, deželni odbornik itd.

Blagajnik:

Gospod **Kremžar Andrej**, upravnik dež. dobrod. naprav.

Tajnik:

Gospod **Ravnikar Franjo**, dež. blagajnik.

Odborniki:

- Gospod Dr. **Bleiweis Karol**, primarij v deželni bolnišnici.
" **Drenik Fr.**, zastopnik zavar. društva Peštanskega.
" **Jentel Anton**, trgovec.
" **Juvancič Drag.**, trgovski pomočnik.
" **Kadilnik Fr.**, blagajnik banke Slovenije.
" **Pakič Mih.**, trgovec.
" **Dr. Poklukar Josip**, odvetn. koncipijent in dež. poslanec.
" **Potočnik Fr.**, c. k. stavbeni svetovalec.
" **Turk Hugo**, trgovec.
" **Vilhar Ivan**, posestnik.
" **Dr. Vončina Leo**, profesor bogoslovja.
" **Dr. Zarnik Valentin**, odvet. koncipijent in dež. poslanec.
" **Dr. Zupanec Jernej**, c. k. notar.

Častni ud.

Prezvzvišeni gospod **Strosmajer Josip Jurij**, vladika v Djakovu.

Tukajšni udje.

- Gospod Ahčin Anton, c. k. policijski svetovalec.
 „ Alt J., obrtnik.*
 „ Alešovec Jakob, lastnik „Brenceljna“.
 „ Ambrožič Franjo, Dr., sekundarij v dež. bolnici.
 „ Dr. Andriolli Avgust, vitez, c. kr. deželni zdravstveni svetovalec.
 „ Arce Rajmund, c. k. poštni uradnik.
 „ Arko Albin, žurnalist.
 Gospa Aufrecht Berta, udova šolskega vodje.*
 Gospod Bartel Jožef, hišnik.
 „ Belar Leopold, vodja mestnih ljudskih šol.
 „ Bilina Ferdinand, rokovičar in hišnik.
 Blaznikova rodovina.
 Gospod Dr. Bleiweis Janez, profesor, dež. odbornik itd.
 „ Bleiweis Dragotin, Dr., primarij v dež. bolnici.
 „ Boštjančič Fr., katehet na mestnih ljudskih šolah.
 „ Brus Andrej, knezoškof. oskrbnik
 „ Bučar Viktor, trgovec.
 „ Buzinaro Ljudevik, frizér.
 „ Čiterer Andrej, čevljarski mojster in hišnik.
 „ Čiterer Janez, hišnik.
 „ Coloretto Viktor, c. kr. rač. uradnik.
 „ Costa Etbín Henrik, doktor modroslovja in prava, odvetnik, deželni odbornik itd.
 „ Dr. Čebašek Andrej, profesor bogoslovja in vodja semenišča.
 Gospa Čepón Terezija, zasebnica.
 Gospod Češko Valentin, trgovec in posestnik.

- Gospod Daniek Franjo, uradnik pri banki Sloveniji.
 „ Debevec Jožef, trgovec.
 „ Diebato V., c. k. nadlajtnant.
 „ Doberlet France, tapecirar.
 Gospa Dogan Marija, trgovčeva vdova.
 Gospod Drachsler Pavel, trgovski vodja.
 „ Drenik Franjo, zastopnik zav. družbe Peštanske.
 „ Drenik Kunibert, adjunkt v dež. posilni delalnici.*
 „ Erbežnik F., kupčijski pomočnik.*
 „ Eržen Gregor, kustos pri banki Sloveniji.*
 „ Eržen Ignacij, župnik v pokoji.
 „ Fabijan Janez, trgovec in hišnik.
 „ Fabijani Anton C., trgovec in hišnik.
 „ Faleschini France, zidarski mojster.
 „ Flöré Janez, oficijal v dež. bolnici.*
 „ Fluks Anton, c. k. lajtnant pri brambovcih.
 „ Föderl J., posestnik in pekovski mojster.
 „ Förster J., vodja godbe v stolni cerkvi.
 „ Fortuna Franjo, trgovec in hišnik.
 „ Fröhlih Anton, posestnik.
 „ Friš Janez, obrtnik.
 „ Gajdič Maks, mestni blagajnik.
 „ Gariboldi Anton vitez, grajščak.
 „ Gerber Matija, hišnik in bukvovez.
 „ Gecelj J., gledišni igralec.*
 „ Geba Jož., hišnik.
 „ Giontini Janez, bukvar.
 „ Globočnik Anton, c. kr. sodnik v pokoji.
 „ vitez Gasparini Viktor, uradnik pri železnici.
 „ Gnezda Anton, kavarnar.
 „ Gnezda Ivan, prefekt v alojzijevišči.
 „ Goli Franjo, trgovski pomočnik.
 „ Goliaš Janez, gostilničar.
 „ Golob Fr., trgovec.
 „ Goričnik Fr., trgovec.
 „ Goršič France, orglar.
 „ Gorup Franjo, zasebnik.
 „ Gorup Josip, trgovec.
 „ Göstl Franc, c. k. poštni uradnik.
 „ Götzl Avgust, podobar in hišnik.
 „ Götzl Leopold, podobar in hišnik.
 „ Grasel Peter, hišnik.
 „ Grilj Anton, trgovec.
 „ Gruber Josip, c. k. stotnik v 46. polku pešcev.
 „ Gruden Ivan, c. k. davkarski uradnik.

- Gospod Gutman Emil, odvetn. koncipijent.
 „ Gvajec Anton, tesarski mojster.
 „ Haring Pomp., uradnik pri železnici.
 „ Hartman Janez, trgovec.
 „ Heidrich Karol, spiritual v semenišči.
 Gospodičina Herman Ana.*
 Gospod Hertl Konrad, trgovski pomočnik.
 „ Hofman V., svetnik dež. računovodstva.
 „ Hohn Eduard, bukvozev in hišnik.
 „ Hohn Hugo, c. k. poštni uradnik.
 „ Holcer Karol, trgovec in posestnik.
 „ Horak Janez, trgovec, kupčijske zbornice podpredsednik i. t. d.
 „ Hrovat Franjo, trgovski pomočnik.
 „ Dr. Hudec Aleksander, odvetniški koncipijent.
 „ Iber Janez, trgovski knjigovodja.
 „ Jak Avgust, trgovec.
 „ Jamšek Janez, trgovec in hišnik.
 „ Jančar Jakob, pekovski mojster in hišnik.
 „ Jeločnik J., trgovski pomočnik.
 „ Jeras Fr., c. k. podčastnik.
 „ Jentl Anton, trgovec.
 „ Jereb J., uradnik pri banki Sloveniji.
 „ Jerman J., trgovski pomočnik.*
 Gospodičina Jeraj Joana, hišna posestnica.
 Gospod Jurčič Josip, urednik „Slov. Naroda“.
 „ Jeunikar Ignacij, c. k. poštni uradnik.*
 „ Juvančič Dragotin, trgovski pomočnik.
 „ Kadilnik Franjo, blagajnik pri banki Sloveniji.
 „ Kafov Janez, posestnik.
 „ Kajzel Alojzi, trgovski pomočnik.
 „ Kajzel Peregrin, trgovski pomočnik.*
 „ Kandernal Franc, c. k. gimnazijalni profesor.
 „ Kaprec Baltazar, cukrar.
 „ Kazan Avr., c. k. stotnik v 46. polku pešcev.
 „ Kermavner Jan., pekovski mojster.
 „ Kham Janez, trgovec.
 „ Dr. Kiler Jan., odvetniški koncipijent.
 „ Klein Anton, ravnatelj tiskarne.
 „ Klemens J., steklar.
 „ Klemenčič Jožef, katehet na c. k. vadnici.
 „ Klerr Otokar, bukvar.
 „ Klinar L., župnik v c. k. jetnišnici.
 „ Kljun Dragotin, stolni vikar.
 „ Knific Rajmund, trgovski pomočnik.

- Gospa Kogl Babeta, hišna posestnica.
 Gospod Kolman Franc, trgovec.
 „ Kolman Josip, trgovec.
 „ Koder Anton, poštni uradnik.
 „ Kokanovič Ivan, c. k. lajtnant v 46. polku pešcev.
 „ Komar Franjo, kupčijski pomočnik.*
 „ Košir Jakob, pekovski mojster in hišnik.
 „ Koricki Jož., pom. uradnik.*
 „ Kozler Janez, grajščak.
 „ Kozler Peter, posestnik, dežel. glavarja namestnik itd.
 „ Krajec Janez, opravnik tiskarne.
 „ Kramar Franc, kanonik, dež. poslanec.
 „ Kreč Matevž, dež. tajnik.
 „ Kremžar Andrej, upravnik dež. dobrod. naprav.
 „ Kremžar Leopold, bukvozev.
 „ Krisper Valentin, trgovec in grajščak.
 „ Kristan J., glavni uradnik banke „Slavije“.
 „ Križnar Friderik, stolni vikar.
 „ Krvarič Jurij, krojaški mojster.
 „ Kuhar Josip, uradnik pri banki Sloveniji.
 „ Kuralt Ivan, c. k. auskultant.
 „ Kurnik Vojteh, stolar.
 „ Kušar Jože, trgovec in hišnik.
 „ Kušar Matija, trgovec.
 „ Lamovec J., pom. uradnik.
 „ Lazar Mih., prvi učitelj deklinške preparandije.
 „ Leben Matija, doktor in profesor bogoslovja.
 „ Lésar Anton, profesor na c. k. viši realki.
 „ Levak Andrej, uradnik banke Slovenije.
 „ Lorenc Avgust, privatni uradnik.*
 „ Lozer Josip, trgovski vodja.
 „ Lukmann Jakob, c. k. uradnik računovodstva.
 „ Mansfeld Aug., uradnik pri železnici.
 „ Marn Jožef, profesor na c. k. viši gimnaziji.
 „ Matevž Jožef, trgovec in hišnik.
 „ Maksim Jurij, c. k. stotnik v 46. polku pešcev.
 „ Meden Ivan, uradnik pri banki „Sloveniji“.
 „ Miklavec Rudolf, trgovec.
 „ Mihelač Radivoj, bukvozev.
 „ Milic J. Rudolf, posestnik tiskarnice.
 „ Močnik Matevž, učitelj v mestni glavni šoli.
 Gospa Moll Karolina, zasebnica.
 Gospod Moos Avgust, c. k. poštni oficijal.
 „ Dr. Mošé Alfons, odvetnik.
 „ Mulej Andrej, c. k. uradnik računovodstva.

- Gospod Mulaček Franjo, trgovski pomočnik.*
 „ Murnik Ivan, tajnik kupč. zbornice in dež. odbornik.
 „ Dr. Munda Fr., odvetnik.
 „ Naglas J. N., tapecirar in hišnik.
 „ Napret Ribard, c. k. poštni oficijal.
 „ Nastran Korn., trgovski pomočnik.
 „ Ničman Henrik, bukvovez in hišnik.
 „ Noli Josip, tajnik dramatičnega društva.*
 „ Noli Srečko, kleparski mojster.*
 „ Novak Henrik, hišnik.
 „ Novak Ivan, hišnik in mizarški mojster.
 „ Oblak Josip, notarski koncipijent.
 „ Orel Jožef, doktor prava, c. k. notar itd.
 „ Pakič Mihael, trgovec in hišnik.
 „ Pakič Fr., c. k. nadlajtnant.
 „ Papež Franc, doktor prava in koncipijent.
 „ Paternoster Josip, pomočni uradnik pri dežel. računovodstvu.*
 „ Paternoster Šimen, pomočni uradnik pri dež. blagajnici.*
 „ Dr. Pavlič Ign., asistent v porodnišnici.
 „ Pavšler Jož., korar stolne cerkve.
 „ Peharc Viktor, asekurančni uradnik.
 „ Pečnik Rudolf, trgovski pomočnik.
 „ Petrovič Josip, trgovski pomočnik.
 „ Perdan Janez, trgovec.
 „ Perona Ljudevik, magistratni svetovalec.
 „ Permè Anton, hišnik in trgovec.
 „ Dr. Pestotnik Jan., primarij v dež. bolnici.
 „ Peterca Franc, posestnik.
 „ Peternel Mihael, profesor na c. k. viši realki.
 „ Poletin Viktor, trgovski pomočnik.
 „ Petričič Vazo, trgovec.
 „ Pfeifer Franc, c. k. uradnik računovodstva.
 „ Pfeifer Ferko, oficijal pri dež. odboru.
 „ Pfeifer Josip, dež. koncipist.
 Gospodičina Pilpah Ljudevika.
 Gospod Pirker Leopold, trgovec.
 „ Pirnat Andrej, upravni svetovalec banke Slovenije.
 Gospodičina Pleiweis Ernestina.
 Gospod Pleteršnik Maks, c. k. profesor na gimnaziji.
 „ Podkrajšek Anton, magistratni ekonom.
 „ Podobnik J., učitelj.*
 „ Pogačar Janez, doktor bogoslovja, korar, stolni prošt itd.
 „ Pogačar Martin, knez.-škof. kancelar.
 „ Pogorelec Ernest, fotograf.

- Gospod Poklukar Josip, doktor prava in dež. poslanec.
 „ Polegeg Albert, asekurančni uradnik.
 „ Potočnik Fr., c. kr. stavbeni svetovalec v pokoji.
 Gospodičina Potočnik Marija.*
 Gospod Praprotnik Andrej, vodja mestne glavne šole.
 „ Pregel Mihael, oskrbnik križanske grajščine.
 „ Pregel Rajm., blagajnik hranilnični v pokoji.
 „ Prelesnik Anton, oficijal dež. računovodstva.*
 „ Premek Anton, c. k. poštni oficijal.
 „ Pucihar Aug., tiskar.*
 „ Ramm Albert, lekar in hišnik.
 „ Raubiček Fr., c. k. stotnik v 46. polku pešcev.
 „ Ravnikar Franc, deželni blagajnik.
 „ Ravnikar Ljudevit, c. k. tajnik pri dež. sodnji.
 „ Ravnikar Viktor, komercijelni vodja pri banki Sloveniji.
 „ Ravnikar Valentin, župnik v pokoji.
 „ Razlag Radoslav, dr., odvetnik in dež. poslanec.
 „ Regali Josip, mizar in hišnik.
 „ Regoršek Fr., trgovec.
 Reichman-ova rodbina.
 Gospod Renie Albert, kupčijski pomočnik.
 „ Ribič Jožef, inštrumentar.
 „ Ricoli Alojzi, trgovec.
 Gospodičina Rosova N.*
 Gospod Rozman Janez, duh. pomočnik.
 „ Scholmayer F., gozdni cenitelj.
 „ Schrey Anton, posestnik.
 „ Semen Janez, doktor in profesor bogoslovja.
 „ Segala J., uradnik pri banki Sloveniji.*
 „ Skalè Pavel, učenik živinozdravilstva in hišnik.
 „ Skul Fr., trgovec.
 „ Smukavec Janez, dež. uradnik.
 „ Smuk Jan., c. k. nadlajtnant v 17. polku pešcev.
 „ Šolc Feliks, c. k. nadlajtnant v 46. polku pešcev.
 „ Sos Franjo, trgovski pomočnik.
 „ Souvan Ferdinand, trgovec.
 „ Souvan Fr. Ks., posestnik.
 „ Souvan Fr. Ks. ml., trgovec.
 „ Spindler Fr., hišnik.
 Gospa Spoljarič Terezija.
 Gospod Šrnec Alojzi, trgovec.
 „ dr. Steinar Jan., odvetnik.
 „ Strzelba Jožef, trgovec.
 „ Strecker J. V., krojaški mojster.
 „ Steinmec J., trg. pomočnik.

- Gospod Svetek Anton, c. k. uradnik računarstva.
 „ Svetek Janez, uradnik pri južni železnici.
 „ Šakely Stefan, trgovski pomočnik.
 „ Šantel Franc, trgovec in hišnik.
 „ Šmid Franjo, učitelj.*
 „ Šinelj Jan., c. k. kapelnik v 46. polku pešcev.
 „ Šian Jurij, c. k. nadlajtenant v 17. polku pešcev.
 „ Šolar Ivan, c. k. šolski nadzornik.
 Gospa Šolmajer Kornelia.*
 Gospod Šrajnar Matevž, pasar in hišnik.
 „ Šumenjak Jan., asekurančni uradnik.*
 „ Štrbene Juri, Dr. pr., predsednik kat. pol. društva.
 „ Sventner Jožef, obrtnik in hišnik.
 „ Taš Karol, c. k. lajtnant v 46. polku pešcev.
 „ Tambornino Karol, zlatar in hišnik.
 „ Terpine Fidel, grajščak.
 „ Tavčar Luka, posestnik.
 „ Tekavčič Drag., oskibnik dež. posilne delavnice.
 „ Tisen Janez, zasebnik.
 „ Tisen Ljudevit, trgovski pomočnik.
 „ Tkalcsevich Emil baron, c. k. stotnik v 46. polku pešcev.
 „ Tönies Gustav, trgovec in hišnik.
 Gospa Toman Frančiška.
 Gospod Tomec Jakob, mestni komisar.
 „ Tomek J., posestnik.
 „ Tomšic Ivan, učitelj na c. k. vadinici.
 „ Traven Avguštin, trgovec.
 „ Trdina Jakob, uradnik pri banki Sloveniji.*
 „ Trdina J., pomočni uradnik pri dežel. odboru.*
 „ pl. Treuenstein Frid., vodja banke Slovenije.
 „ Treo Anton, zidarski mojster in hišnik.
 „ Treo Viljem, zidarski mojster in hišnik.
 „ Turk Hugo, trgovec.
 „ Tušek Ivan, c. k. profesor na gimnaziji.
 Gospa Valenta Albina.*
 Gospod Valenta Alojzi, doktor in profesor porod. slovja.
 „ Valentinčič Ignacij, uradnik pri banki Sloveniji.*
 „ Valenta Vojteh, mestni uradnik.*
 „ Verniš Drag., trgovski pomočnik.
 „ Vavrů Janez, c. k. profesor na gimnaziji.
 „ Več Janez, trgovec.
 „ Verderber Iv., trgovski pomočnik.
 „ Velikanje Andrej, kavarnar.
 „ Vestenek Julij dr., vitez, c. k. vlad. koncipist.
 „ Verhunec Anton, trgovski pomočnik.

- Gospod Vičič Anton, trgovec.
 „ Vičič Janez, trgovec.
 „ Vilhar Ivan, posestnik.
 „ Vizjak J., pomočni uradnik pri dežel. računarstvu.*
 „ Vončina Leon, doktor in profesor bogoslovja.
 „ Dr. Vošnjak Jos., primarij v dež. posilni delalnici.
 „ Vrtnik Avg., asekurančni uradnik.
 „ Wagner Jože, trg. pomočnik.
 „ Wittenz Andrej, klavirar.
 „ Zabukovec Jakob, c. k. uradnik računovodstva.
 „ Zanoškar Josip, praktikant pri dež. odboru.*
 „ Dr. Zarnik Val., odvetniški koncipijent, dež. poslanec.
 „ Zupančič F. A., klobučar.
 „ Zupanec Jernej, doktor prava, c. k. notar. itd.
 „ Župan Valentin, predsednik kupčijske zbornice.
 „ Žagar Karol, kontrolor deželne blagajnice.
 „ Žakelj Frid., c. k. profesor na gimnaziji.
 „ Železnikar Ivan, uradnik banke Slovenije.
 „ Zois Anton baron, grajščak.

Št. 312.

* S zvezdo zaznamovana so imena delalnih udov.

Vnanji udje.

- Gospod Barbo Josip grof, grajščak, dež. poslanec v Rakovniku.
 „ Cvajer Karol, trgovec v Ihanu.
 „ Dežman Josip, oskrbnik v Ponoviču.
 „ Grabrijan Juri, dekan, častni korar, dež. poslanec v Vipavi.
 „ Hartman Alfred, inženir na Vrhniki.
 „ Kotnik Franjo, posestnik in dež. poslanec na Vrhniki.
 „ Križaj Josip, uradnik v Ponovičah.
 „ Macak Janez, c. k. uradnik v Gorici.
 „ Majnik Janez, fajmošter v Žireh.
 „ Napret Teodor, c. k. dvorni svetovalec v Beču.
 „ Perenič Alojzi, posestnik v Planini.
 „ Pfeifer Viljem, posestnik na Raki.
 „ Pintar Lovro, fajmošter na Breznici in dež. poslanec.
 „ Pleiweis Valentin, trgovec na Dunaji.
 „ pl. Part Fr., kupec v Pragi.
 „ Princ Jak., posestnik v Zagorji na Notranjskem.
 „ Princ Jos., posestnik v Zagorji na Notranjskem.
 „ Rudež Dragotin, grajščak v Gracarskem Turnu na Dolenskem in dež. poslanec.
 „ Svoboda J., inženir na Vrhniki.
 „ Stritar Janez, beneficijar v Šentvidu pri Zatični.
 „ Svetec Luka, c. k. notar v Litiji, dež. poslanec.
 „ Tanšek Ivan, koncipijent v Brežicah.
 „ Tavčar Mih., župnik na Vačah in dež. poslanec.
 „ Toman Janez, dekan v Moravčah in deželni poslanec.
 „ Treo Jul., grajščak v mali vasi pri Trebnem.
 „ Vodnik Jože, trgovec v Šiški.
 „ Vrankar Štefan, fajmošter na Koroškem jezeru.
 „ Vrbančič Janko, grajščak v Turnu pri Kranji.
 „ Žan Janez, duh. pomočnik v Sreduji vasi v Bohinji.

Št. 29.

Tukajšnjih udov je	312
Vnanjih „ „	29
Skupaj	<u>341</u>

Sporočilo tajnikovo.

koncem leta 1872.

Slavni zbor! Čitalnica je v preteklem 12. letu svojega obstoja kljubu mršavim političnim dogodbam krepko in čvrsto postopala v kolu narodnih društev, ter vsestransko in kolikor so jej moči pripušale v mejah svojih pravil delovala, tako, da se še zmirom sme ponosno imenovati središe narodnega gibanja ljubljanskega mesta.

Razvidno je iz programov, kateri so pridjani letopisu da je v prvi vrsti gojila petje, in da so v hvalo tacega prizadetja pevovodja gospod V. Valenta ter udje pevskega zbora zavzimali priznano prvo mesto v dovršeni izpeljavi naj težejih svojih nalog.

Sijajna priča temu bila je „beseda“ na čitalničnem vrtu v pomoč nesrečnim Čehom, pri kateri so vrli naši pevci, reči se sme, pred izbrano družbo (nad tisoč gostov) prekosili vse pričakovanje, in so bili celo od protivnikov gorko pohvaljeni.

Tem večo pohvalo zasluži naš pevski zbor, ker je ne samo pri čitalničnih besedah na Silvestrov večer, na Vodnikov dan, v soireji kapelnika Šantelna, — na pomoč Čehov — pri Prešernovi slovesnosti na Vrbi na Gorenškem, — in še v dveh besedah sodeloval, ampak tudi častnim vabilom ustregel ter udeležil se vseh Sokolovih izletov, posebno pa za narodni razvitek mnogo zaslužnemu dramatičnemu društvu radostno pripomagal k izvršitvi njegovih mnogih in težkih predstav.

Posebej bodi še omenjena z darilom poslavljena opereta „Gorenski Slavček“ gospoda A. Förster-ja in gospé Lujize Pesjak-ove, predstavljena na pomoč Notranjcem in Dolenjcem, katera se je vrlo dobro na deželnem gledališu zvršila v čast kompoziterja, dram. društva in našega pevskega zbora. Sokoli so pri tej predstavi uljudno sodelovali sè znanim odlikvanjem. Čitalnični pevski zbor izdava tudi v lični autografiji naj boljih čveterospbevov in zborov za slovenska pevska društva.

Odbor čitalnični je za ta veliki vspesni trud imenovanemu gospodu pevovodju in čestitim pevkam in pevcem zaslužno toplo zahvalo pismeno izrekel.

Čitalnica je vrh tega gojila tudi s posebnim zanimanjem deklamacije in berila, in po prijazni pomoči velečislane gospé Lujize Pesjak-ove je pri Vodnik-ovi „besedi“ predstavila izvrstni dramatični prizor „Na Koprivniku“.

Tudi tej gospéj in uljudnosti gospé Brus-Valentove, gospodične Hohnove, prav posebno pa še gospé Šolmajerjeve, ktere ni noben slučaj oviral, da ne bi s svojim mojstrskim igranjem na glasoviru družbenike očarovala, naj bo tukaj srčna zahvala a tudi želja izrečena, da bi vprihodnje enako gorki čut za napredek čitalnice imela kakor do sedaj.

Sodelovala pa je dalje pri „besedah“ vojaška godba polka grofa Hujna in polka Saksen-Meiningenovega, katere ste lepo poveličavale dobri uspeh naših predstav.

Da se je občinstvo naše tudi Terpsihori uklanjalo pri pustnih veselicah in pri plesalnih vajah, kterih vseh skup je bilo šest, predobro je znano mlademu svetu, da bi trebalo posebno povdarjati ta oddel čitalničnih veselic. Zahvala se mora izreči izbrani in okusni vredbi plesov po gospodu Juvančiču. Važen socijalen factor se je pridobil čitalnici s tem, da jej je pristopilo nekoliko gospodov častnikov vojaštva.

To nam je znamenje, da so se naše družbinske razmere zboljšale, in da se zanimanje za čitalnico v dalje kroge razteza.

Odbor si je v mnogih svojih sejah ustanovil dober red v gospodarstvu, je po množnosti blagajnice olepšal dvorano, služečo tudi drugim narodnim društvom v porabo, in druga poslopja, je izdrževal sedanjemu socialnemu in političnemu stanju primerno časnikarstvo in tako gotovo po mogočosti stregel željam častit. družbenikov. Kar je še pomankljivega, naj se ne pripisuje slabi volji, temveč današnjim okolšinam, in naj se prihodnosti v srečen izid prihrani.

Udov šteje čitalnica denes tukajšnjih 312, unajtnih 29, častnega 1, tedej skupaj 342, po takem da smemo tudi v tem oziru zadovoljni biti z dobrim stanjem našega društva. Konečno pa se tužnega srca spominjamo prerano umrlih izvrstnih domoljubov gospoda Blaznika Jožefa lastnika tiskarnice, gosp. Čepona Antona krojaškega mojstra, Valente Franja, c. k. gub. eksp. vodje v pokoji in Vrhovca Blaža zlatarja in hišnika. Med vnajnimi udi pa se milo spominjamo slavnega našega pesnika Blaža Potočnika. Bodi jim spomin v srcih naših na veke!

Sklep

vseh dobrot in stroškov

v celotni	Dobroti		v celotni
	1900-1901	1901-1902	
100	100	100	100
200	200	200	200
300	300	300	300
400	400	400	400
500	500	500	500
600	600	600	600
700	700	700	700
800	800	800	800
900	900	900	900
1000	1000	1000	1000
1100	1100	1100	1100
1200	1200	1200	1200
1300	1300	1300	1300
1400	1400	1400	1400
1500	1500	1500	1500
1600	1600	1600	1600
1700	1700	1700	1700
1800	1800	1800	1800
1900	1900	1900	1900
2000	2000	2000	2000
2100	2100	2100	2100
2200	2200	2200	2200
2300	2300	2300	2300
2400	2400	2400	2400
2500	2500	2500	2500
2600	2600	2600	2600
2700	2700	2700	2700
2800	2800	2800	2800
2900	2900	2900	2900
3000	3000	3000	3000
3100	3100	3100	3100
3200	3200	3200	3200
3300	3300	3300	3300
3400	3400	3400	3400
3500	3500	3500	3500
3600	3600	3600	3600
3700	3700	3700	3700
3800	3800	3800	3800
3900	3900	3900	3900
4000	4000	4000	4000
4100	4100	4100	4100
4200	4200	4200	4200
4300	4300	4300	4300
4400	4400	4400	4400
4500	4500	4500	4500
4600	4600	4600	4600
4700	4700	4700	4700
4800	4800	4800	4800
4900	4900	4900	4900
5000	5000	5000	5000

Sklep

vseh dohodkov in stroškov

Zaporedna številka	Dohodki	v gotovini			
		posamezno		skupaj	
		gld.	k.	gld.	k.
1	Imetek konec leta 1871	—	—	135	80
2	Doneski društvenikov	—	—	2641	57
3	Darila za pevsko šolo i. t. d.	—	—	232	50
4	Doneski za stanovanje, in sicer:				
	a) od dramatičnega društva	100	—	—	—
	b) od gostilničarja	408	—	—	—
	c) od kavarnarja	50	—	558	—
5	Dohodki besed:				
	a) v korist čitalnici	324	—	—	—
	b) na pomoč stradajočim na Krajskem	134	40	—	—
	c) „ „ nesrečnim Čehom	345	41	803	41
6	Doneski za rabo čitalnične dvorane	—	—	90	—
7	Razni dohodki	—	—	62	94
8	Skupni znesek vsih dohodkov	—	—	4524	22
9	Če se odštejejo stroški	—	—	4152	9
10	Ostaja denarni imetek	—	—	372	13
	Bilanca.				
	Vrednost inventarja znaša	1900	—	—	—
	neizsrečkanih akcij je-pa še 40 po 10 fl.	400	—	—	—
	Če se tedaj ostali znesek	—	—	1500	—
	prišteje denarnemu ostanku, se pokaže končno premoženje	—	—	1872	13

računa

ljubljske čitalnice za leto 1872.

Zaporedna številka	Stroški	v gotovini			
		posamezno		skupaj	
		gld	k	gld.	k.
1	Stanovališče	1400	—	—	—
2	Mestni davek od najemšine	28	—	1428	—
3	Pevovodja in pevske potrebščine	—	—	360	37
4	Strežaj	—	—	360	—
5	Besede in plesi	—	—	543	88
6	Časopisi	—	—	408	49
7	Plinova svečava	—	—	114	10
8	Kurjava	—	—	63	20
9	Tiskarije	—	—	74	65
10	Pohišstvo	—	—	172	—
11	Stradajočim na Kranjskem	—	—	134	40
12	Nesrečnim Čehom, ki so trpeli po povodnji .	—	—	345	—
13	Razni izdatki in sicer: snaženje hišnega poslopja, davek od Cvajerjeve zapuščine, poština i. t. d.	—	—	153	—
14	Skupni znesek vsih stroškov .	—	—	4152	9

V Ljubljani dne 26. decembra 1872.

Andrej Kremžar,

blagajnik.

Podpisani so ta račun pregledali, in v popolnem soglasju z dotičnimi knjigami in prilogami našli.

V Ljubljani dne 29. decembra 1872.

Andrej Brus.

Josip Pfeifer.

Hugo Turk.

Pro-

ljublanske čitalnice

Zaporedna številca	Dohodki	V gotovini			
		posa- mezno		skupaj	
		gld.	k.	gld.	k.
1	Denarni ostanek konec društv. leta 1872 . . .	—	—	372	13
2	Doneski društvenikov, in sicer:				
	a) od 110 udov z rodbino po 12 fl. na leto	1320	—		
	b) „ 138 „ samih po 8 fl. na leto . . .	1104	—		
	c) „ 20 „ unanjih „ 4 „ „ „ . . .	80	—	2504	—
3	Darila za pevsko šolo i. t. d.	—	—	200	—
4	Najemščine, in sicer:				
	a) od dramatičnega društva	100	—		
	b) „ gostilničarja	408	—		
	c) „ kavarnarja	50	—	558	—
5	Dohodki besed z vstopnino	—	—	200	—
6	Doneski društvi za rabo dvorane	—	—	60	—
	Skupni znesek dohodkov	—	—	3894	13
	Če se odštejejo stroški	—	—	3678	—
	Ostaja imetka konec leta 1873	—	—	216	13

račun

za leto 1873.

Zaporedna številka	Stroški	V gotovini			
		posamezvo		skudaj	
		gld.	k.	gld.	k.
1	Deset akcij po 10 fl.	—	—	100	—
2	Stanovališče	1400	—	—	—
	Mestna naklada	28	—	1428	—
3	Pevovodja, pevska šola i. t. d.	—	—	350	—
4	Strežaj	—	—	363	—
5	Besede in plesi	—	—	500	—
6	Časniki	—	—	400	—
7	Plinova svečava	—	—	120	—
8	Kurjava	—	—	70	—
9	Tiskarije	—	—	100	—
10	Pohištvo	—	—	100	—
11	Razni izdatki	—	—	150	—
	Skupni znesek stroškov	—	—	3678	—

V Ljubljani dne 26. decembra 1872.

Andrej Kremžar,

blagajnik.

Časopisi,

ki so v čitalnici o začetku leta 1873.

Politični.

Correspondance slave (v Pragi).
 Deutsche Zeitung (na Dunaji).
 Glas (v Gorici).
 Gospodar Slovenski (v Mariboru).
 Historisch-politische Blätter (v Monakovem).
 Katoliški list (v Zagrebu).
 Laibacher Zeitung.
 Moskovskija Vedomosti.
 Narod Slovenski (v Ljubljani).
 Narodni list (v Zagrebu).
 Narodni listi (v Pragi).
 Il Nationale (v Zadru).
 Novice (v Ljubljani).
 Obzor (v Zagrebu).
 Pester Lloyd.
 Ost und West (na Dunaji).
 Pokrok (v Pragi).
 Politik (v Pragi).
 Pučki prijatelj (v Varaždinu).
 Reform (na Dunaji).
 Slovenske Noviny (v Peštu.)
 Sovremenija izuiestija (v Moskvi).
 Soča (v Gorici).
 Svoboda (v Pragi).
 Tagespost (v Gradcu).
 Vaterland (na Dunaji).
 Wanderer (na Dunaji).
 Zastava (v Novem Sadu).

Podučni in zabavni.

Alte und neue Welt (Einsiedeln).
 Bazar (v Lipsiji).
 Beseda učiteljska (v Pragi).
 Besednik (v Celoveu).
 Brencelj (v Ljubljani).
 Danica (v Ljubljani).
 Državni zakonik (na Dunaji).
 Familien-Zeitung (v Stuttgartu).
 Figaro (na Dunaji).
 Floh (na Dunaji).
 Humorističky listy (v Pragi).
 Illustrierte Zeitung (v Lipsiji).
 Niva (v Varšavi).
 Pravnik (v Ljubljani).
 Slavjan (v Celoveu).
 Slovenski učitelj (v Mariboru).
 Slov. Gospodar (v Mariboru).
 Ueber Land und Meer (v Stuttgartu).
 Učiteljski tovarš (v Ljubljani).
 Viktoria (v Berlinu).
 Vienac (v Zagrebu).
 Vertec (v Ljubljani).
 Zora (v Mariboru).
 Zagrebački katol. list.



Red pri branji časopisov in knjig.

1. V čitalnici sme vsak čitalec le en časopis ali eno knjigo na enkrat pri sebi imeti, in ga mora potem izročiti temu, kdor ga je najprej naprosil za nje.

2. Kdor hoče brati liste domá, naj se oglasi do 29. decembra vsakega leta, in ako bi se jih oglasilo več za en list, se bo srečkalo za celo sledeče leto. Kdor se oglasi med letom, pristopi v red, kakor se je oglasil.

3. Nobenemu pa se ne more več dati kakor en zvezek od enega časopisa, in tudi ne več kakor troje časopisov na enkrat za domače branje.

4. Kdor želi časopisov prejemati za domače brauje, naj jih imenuje v posebni za to zmiraj v čitalnici pripravljeni knjigi, pa dostavi naj svoje imé in stanovanje; kdor želi iz knjižnice kakošno knjigo, dobi jo samo proti podpisanemu sprejemnemu listu.

5. Vsako sredo in soboto se morajo sprejeti zvezki z drugimi zame-njevati; knjige pa se morajo povrniti v 14 dnevih.

6. Vnauji družniki morajo trpeti stroške in nevarnosti pri pošiljanji. Dobijo jih, ako se z besedo ali po pismu oglasijo za-nje pri tajniku.

7. Kdor kak zvezek ali kako knjigo hudo pokvari ali več nazaj ne dá, mora povrniti stroške, ki jih odbor odloči.

8. Slovniki (besednjaki), zemljevidi ali drugi pripomočki za branje se ne smejo iz čitalnice na dom jemati.

Programi FUGTANU

zanimivejih besed

od 31. decembra 1871. leta do 1. decembra 1872. leta.

I. 31. decembra 1871:

1. Radostno potovanje, možki zbor.
2. Deklamacija: „Povodna deklica“ od Fr. Levstika.
3. Čveterospev: „Lipa“.
4. Komičen prizor; predstavlja gospodičina Podkrajškova.
5. Plesalna, možki zbor.
6. „O ljubezni domovine“, berilo dr. Zarnika.
7. Komičen tercet. Osobe:

Učitelj.
Dva učenca.
8. Mlatiči, možki zbor Riharjev.

9. Komičen koupleť, predstavlja gosp. J. Nollí.
10. Planinsko petje, zbor.
11. Napitnica, moški zbor.
12. Srečkanje.

II. Na spomin Valentinu Vodniku 4. februaríja 1872:

1. Nedved — Vodniku! Himna, besede Tomanove; poje moški zbor.
2. Verdi — Arija iz opere „Un ballo in maschera“; poje g. Medén.
3. Tomažek — Domovini! poje moški zbor.
4. Mendelsohn-Bartholdi: Trio v D-moll za gosle, violončel in glasovir; igrajo gospodje kapelnik Šantel, Viktor Bučar in Anton Förster.
5. Donizetti — Trispev iz opere „Lucrezia Borgia“; pojó gospá Velušekova in gospoda Medén in Valenta.
6. Tovačovský — „Straža na Višegradu“; poje moški zbor.
7. „Na Koprivniku“, dramatičen prizor, zložila Lujiza Pesjakova.

III. Plesalne veselice

ob nedeljah 7., 14., 21. in 28. januaríja in v nedeljo 11. februaríja.

IV. 13. februaríja:

Velika maškerada na pustni torek v čitalnični dyorani napravil „Sokol“.

V. 24. marcíja:

1. Rih, Wagner — Fantazíja iz opere „Tannhäuser“, svira muzična kapela.
2. Esser — „Pevčeva kletev“. Balada za bariton, poje gosp. Josip Nollí.
3. Nedved — „Na goro“. Zbor gospodov in gospodičin.
4. Govor gosp. dr. Valentina Zarníha.
5. Ernst — Solo za eufonium; spremlja muzična kapela.
6. Nedved — „Zvezda“, poje zbor učiteljskih pripravnikov.
7. J. Dubez — Divertissement iz opere „Lucíja de Lammermoor“ } igra na citrah gosp. Petán.
- J. F. Umlauf — Souvenir de Baden-Baden }
8. Kükén — „Tolažnica žalostnih“; bas-solo s ženskim zborom.
9. Schantl — Štiri letni časi; potpourri, svira muzična kapela.

VI. 2. juníja:

1. Bombe in granate, popotnica od Leherja.
2. Finale iz II. akta „Jamske Ivanke“, za tenor, poje gosp. Medén, zbor in orkester.
3. Sekstet iz „Lucíja di Lammermoor“, svira vojaška godba.
4. „Cigani“, veliki zbor od Vogelna s tenor-solo.
5. Divertissement iz „Robert diable“ od Meyerbeera.
6. Napitnica iz „Jamske Ivanke“ za tenor, poje gosp. Medén, zbor in orkester.
7. Potpourri iz „Princezinja Trebisondska“ od Schantelna.
8. Laška salata, velik zbor od R. Gené.
9. Spomini iz gledališke sezone, potpourri od Schantelna.

10. „Bobnati se mora“, kuplet od Schantelna, poje gosp. J. Nolli.
11. V pevskem krogu, potpourri od Schantelna.
12. Živela Avstrija, velik potpourri z bengaličnim razsvitljenjem vrta.
13. Pesem „od dela“ od Schantelna, za zbor in orkester.
14. S hlaponom, polka od Straussa.
15. Pevska popotnica od Schantelna.

VII. 11. julija nesrečnim Čehom na pomoč:

Prolog,

govoril gospod Josip Nolli.

Pevski oddelek:

1. Hendrich — „Poziv k petji“, zbor s četverospevom.
2. Abt — „Gozdna svečanost“, zbor s tenor- in bariton-samospevom.
3. Nedved — „Moja rožica“, četverospjev, pojó gg. Razinger, Drenik, Jos. Nolli in J. Paternoster.
4. Tovačovsky — „Straža na Višehradu“ veliki zbor.
5. Vašak „Radostno potovanje“, šaljiv zbor.
6. Lisinski — „Stanak moj“, četverospjev, pojó gg. Kuralt, Drenik, Valenta in S. Nolli.
7. Křížovsky — „Utonula“, veliki zbor.
8. Nedved — „Popotnik“, zbor s samospévom za tenor.

Muzikalni oddelek:

1. „Slovesna potnica“.
2. Auber — Ouvertura iz opere „Ballnacht“.
3. Straus — „Melodije“, četvorka.
4. Offenbach — Zbor pažev iz opere „Princezinja trebisondska“.
5. Schantel — „Moja ljubica“, polka française.
6. Títl — Ouvertura.
7. Roth — „Na trapecu“, polka.
8. Schantl — „Kladeradatsch“, potpourri.
9. Schantl — „Pevska potnica“.

VIII. 10. avgusta na korist cesar Franc-Jožefovega zaloga za oficirske vdove:

Pevski oddelek.

1. Jenko — „Sablja moja“, zbor.
2. Dr. Ipvavic — „Domovina“, zbor s samospévi za tenor i bariton.
3. Fleišman — „Vojaška“, zbor s spremljevanjem orkestra.
4. Jenko — „Strunam“, zbor.
5. Tovačovsky — „Husitska“, zbor s spremljevanjem orkestra.
6. Mašek — a) „K slovesu“, b) „Sila spominja“, poje g. Meden s spremljevanjem orkestra.

Muzikalni oddelek.

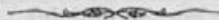
1. Kropjanski marš iz opere „Profet“ od Meyerbeer-a.
2. Duet iz „Aroldo“, od Verdija.
3. Ballabilo iz opere „Ballo in maschera“, od Verdija.
4. „Pastaričici“, koncertna polka od Bilseja.
5. Ponavljanje priljubljenih „gledaliških melodij“ od Schantelna.
6. „Glasovi iz domovine“, potpourri od Schantelna.
7. Arija iz opere „Attila“ od Verdija.
8. „Sirena“, polka francoska od Schantelna.
9. „Ljubezni čar“, polka-mazurka od Strauss-a.

X. 17. novembra:

1. Vašak — „Rožmarin“, poje moški zbor.
2. „Kaj bi dandanes ne htel biti“, šaljivka, govori gospá Valenta-Brusova.
3. Nedved — „Darilo“, pesem za tenor, poje gosp. Razinger.
4. Lžičar — „Primorčice“, poje moški zbor s spremljevanjem glasovira.
5. Ipavic — „Ljubici pod oknom“, čveterospev.
6. Pesem za sopran, poje gospodičina Potočnikova.
7. Jelen — „Popotovanje naše veselje“, poje moški zbor.

XI. 1. decembra v spomin Fr. Prešerna:

1. Balfe — Ouvertura iz opere „Ciganka“, igra vojaška godba c. kr. polka Sachsen-Meiningen.
2. Dr. Benj. Ipavic — „Na Prešernovem domu“, slavnostni zbor s samospévom za tenor in bariton.
3. „Slovó od mladosti“ od Prešerna.
4. Wolfram — fantazija iz opere „Tanhäuser“ od Wagner-a, igra c. k. vojaška godba.
5. Nedved — „Zvezda“, zbor s samospévom za bariton in mrmranjem.
6. „Iz literarne zapuščine Prešernove“ — poročal dr. J. Bleiweis, predsednik čitalnice.
7. Ekhard — brilantne variacije za trobilo, igra c. k. vojaška godba.
8. Dr. Benj. Ipavic — „Kdo je mar?“ Veliki zbor s samospévom za tenor in bariton.
9. Komsak — „Universum“, veliki potpourri, igra c. k. vojaška godba.



Na Koprivniku.

Dramatičen prizor.

*Predstavljan v slovesni besedi čitalnice ljubljanske Vodniku na spomin
4. dne svečana 1872.*

Zložila Lujiza Pesjakova.

Osobe: Vodnik. — Cojz. — Majda.

(Igrališče: soba v farovžu na Koprivniku leta 1795. Ko se zagrinjalo vzdigne, sedi Cojz pri mizi obloženi s knjigami in bere. Čez nekaj trenutkov stopi Vodnik v sobo, Cojz ga zagleda in vstane.)

Vodnik.

Tedaj predčutje mene nij motilo,
Da zopet ste prišli, gospod baron!
Presrečno došli tu! — in brez zamere,
Da vas pričakal nijsem v svoji hiši.

Cojz.

Objéla vez prijateljska je naju
V pomenu pravem lepe te besede,
In mej prijatelji nij o zameri
In odpuščanji nikdar govorice.
To pomnite za vselej! — Ali kaj
Vas zadržalo zunaj je tak dolgo?

Vodnik.

Dogodba cela je! — In ganjen sem
Od tega, kar se mi je pripetilo,
Pa tudi ves razkačen, da mogoče
Kaj tacega je bilo doživeti.

Cojz.

Ko ne bi mislil, da bi bil morda
Nadležen s svojo prošnjo, rekel bi:
Povejte, kaj se je zgodilo! Kajti
Kar tiče vas, je vse mi zanimivo.

Vodnik.

Preljubeznjivi ste, gospod, za res,
 In vaša želja bo ukaz mi vedno. —
 Sprehajal sem po svoji se navadi,
 In pot peljala me je proti jugu,
 Kjer Črna prst in Rákoveca in Lisec
 Čez hribov naših dvigajo se rob.
 Samota je obdájala me sveta
 In zraki, čisti kakor sapa Božja,
 S hladilom so mi čelo oblivali.
 Sem prostega se čutil, kakor prost
 Potočic je, ki tam čez kamnje dere,
 In ki pozdrav mi svoj je glasno pel.
 Poslušal ravno sem ga ves zamaknjen,
 — Posnemal rad bi namreč čvrste pesni,
 Ki jih pojó leskeči se valovi,
 Kateri solnčni čar, bliščébo lune
 In svetlih zvezd vpodablja jo krasoto —
 Kar plane k meni iz grmovja koza
 In stiska tesno k mojim se kolenom;
 Trepeča je, vsa spehana in plašna,
 In vendar gleda njeno me okó
 Tak zaupljivo in takó proseče,
 Da z mehkim ljubkovanjem jej povém:
 Da bi kaj rad pomagal revici.
 Sedaj žival se trudna koj obrne
 In mi po stezi strmi kaže pot.
 „Vodnici“ svoji štirinogi, urni
 Sledim težavno v kreber jaz „Vodnik“,
 Zatoraj tudi mnogokrat se vstavlja,
 Gledé, če res jo spremljam še zvestó.
 Po dolgi hoji kreneva krog vogla
 Visoke skale in na njeni steni
 Sloni uboga kočá v senci smrek,
 Pred kočó pa kleči mladó deklé,
 Katero lepo je kot rožni cvet,
 Ko v prvié čuje sladki zdihljjej slaveca.
 In glej! še rose rožici ne manjka,
 Obilo jej obličje ljubeznjivo
 Zaliva solznih biserov izvir.
 Ročici vije, milosti si prosi,
 Al mož pred njo sirote ne posluša,
 Samó lepoto gleda cvetno v prahu,
 Kateri bol zvišuje še svetlóst.
 Odrtrgati očíj od nje ne more,

Braniti strasti ne, da v njih žari;
 Zbudi stoprv se plašen, ko siroto
 Vprašam kaj da prosi tak ginljivo.
 „Deset sem kron mu dólžna, oj!“ mi reče,
 „In tuj, neznan mi stari dolg je bil,
 Ki ga še stariši so podpisali,
 Kateri na me gledajo z nebes.
 Lastnino majhno mojo hoče vzeti,
 Al pa naj ž njim grem, pravi, da mu služim,
 Ter z delom poplačujem, kar je dal;
 A Bog odpusti, če sem nehvaležna —
 Ne morem iti — — jaz se ga bojim!“ —
 „Poplačal bodem dolg vam in obresti“
 Mu rečem „al kje imate pismo,
 Ki priča, da zahtevate pravico?“
 Zapletal se mu jezik je, jecljal
 Nevredni človek je, da se je šalil,
 Da hotel trmo devi je krotiti. —
 Popisati, gospod baron, ne morem,
 Kako kipelo v meni je osrčje
 O hudobiji taki prenesramni,
 Le norčeval se je tedaj s siroto,
 Probudil drzno v duši njé nedolžni
 Obup in grozo je in strah morilni
 Zavolj ničesar, ali temveč zarad —
 Pogledal sem ga resno in ne rekel
 Mu družega, ko „Bog se vas usmili!“

Cojz.

In kaj hudobnež stvoril je potem?

Vodnik.

Potém? — Potém je šel molčé čez goro
 In tudi jaz sem se domov obrnil.

Cojz.

A dekle? al v nevarnosti je sama?

Vodnik.

Ne, ne, tù zunaj je sè svojo kozo;
 Ko izpočili bodete si straha,
 Izročil bom dekleta in žival
 Koprivski kovačici, stari Jeri.

Cojz.

V najboljših rokah bodete pri njej,
Vendar zastonj imeti nji ne more.

Vodnik.

Kaj to? — Pastir duhovni poskrbi
Po svoji moči za telesno hrano,
Dokler ne bo prevzel skrbi za vedno
Pošten snubač, ki našel se vže bo.

Cojz.

O! blaga duša!

Majda (pri vratih).

Al dovólite?

Vodnik.

O dekle — tu je! (gre proti vratom) v hipu
jo odpravim.

Cojz.

Nikakor ne, ubožica naj pride.

Vodnik (odprè vrata).

Le noter ljubo dete! (Majda stopi v sobo.)
Kaj bi rada?

Majda.

Pripravljena, gospod, sem se podati
Tja, kámor mi ukažete dobrotno.

Cojz.

Kaj vidim, Majdo?

Majda.

O gospod baron!

Vodnik.

Al deklico poznate?

Cojz.

Menim, dà!

Saj znanca sva vže štiri tedne stara.

Majda.

Pred mescem bila v starih sem Fužinah
 Pri botrici, ko posvečenje v cerkvi
 Obhájali so Janeza Krstnika.

Cojz.

Prijeten dan je bil in zdaj še vidim,
 Ko jézera bohinjkega svetili
 So se valovi v zlatu mlade zóre!
 Zvonjenje, orgel glas in verno petje
 Zibálo se mamljivo je po njih
 In k cerkvi množica se je peljala
 Na ladijah, ki z venci in banderi
 Olišpane so bile. Ko tja pridem
 Slovesna maša ravno se pričinja;
 Duhovnik blagoslavlja vse pobožne,
 Ki „sveto, sveto“ pojejo priprosto,
 In iz kadilnic dviga se dišéca
 Daritev, ki okoli žrtvenika
 Se druží kot meglica solnčnim žarkom.
 Nenadoma ustavi skupno petje
 Na koru glas, ki plava do višave
 Melodično in tako rajskosládko,
 Da ostrmim in pevkinjo poiščem,
 Ki z angelji si mora v rodu biti.
 Zagledal sem jo kmalu, in takrat
 Sem v prvič videl deklico pobožno,
 Katera tu pred nama zdaj stoji! --

Majda.

Predobri ste, gospod —

Cojz.

Le čakaj s hvalo
 Pri kraju nisem še!

Majda.

Nikar, gospod,
 Lepó vas prosim!

Vodnik.

Kaj nek bom še slišal?

Cojz.

Prijatelj! — zvedeli in čuli boste,
 Da dneva istega, ko praznovali
 Smo njega, ki prebival je v puščavi,
 Da ravno isti dan vže bolj zvečer,
 Ko jezero plamteče je žarelo
 Poljubov vročih, ki mu pri ločitvi
 Ozvezdje darovalo je presvetlo,
 Da so takrat bregovi naši mirni
 Odmevali — posvetnega veselja!
 Da gosli so tam pele in vriskanje
 Plesalcev se glasilo je stoterno,
 In da najbolj vesel pri njih je bil —
 Nu, imenuj ga Majda?

Majda (vsa zmotena).

Jaz? — ne vem.

Cojz.

Al moram na pomoč spominu priti?

Majda (proseče).

Nikar, nikar! kaj mislili si bodo
 Od mene gospod župnik in saj jaz
 Za-tò ne morem; ne, gotovo ne!
 Branila sem se, kar sem le mogla,
 Za res hotéla nijsem plesati —
 Al botrica — da botrica mi stara
 In — in —

Cojz.

In urni lovec, brhki Janko
 Nij dal mirú in nehal nij prositi,
 Da te pritisnil je na srce svoje.
 Ne vem, kaj šepetal je on pri plesu,
 — To oznanila nama bode Majda —
 Toda naj bo, kar je, strežaj prezvesti
 Odkrije drugi dan mi vže novico,
 Da službo mojo misli zapustiti,
 V najém si vzeti majhno gospodarstvo,
 Ker — brez Majde nij mu več živeti.
 Mu branil sem, naj čaka nekaj let,
 Da novcev si prihrani kaj števila,
 A on srdito z mano je govoril

In nij poprej odjenjal, da sem rekel:
 „Predpusta vsaj počakaj!“ — In sedaj —
 Sedaj ne bo drugače, kakor vidim,
 Da list odslužni njemu koj podpišem
 In da ob enem poskrbim za balo.

Majda (vesela).

Al je mogoče? — Al je res, kar slišim? —
 Naj milostljivi Bog vam vse povrne!

Vodnik.

Gospod baron, kakó bi se zahvalil! —
 Neizrekljivo lep je vendar svet,
 Kjer taka blaga srea še bijó!

Majda.

Al res jaz toliko dosežem srečo?
 To so v nebesih stariši sprosili! —
 In vendar ne, to delo je le njega,
 Katerega nam Bog je sam poslal,
 Ki mene rešil danes je pogube,
 Ki me ljubó je s sabo peljal —

Vodnik.

Majda!

Nikari prenapeto ne govori.
 V zaslugo nikdar tega si ne štejem,
 Kar bila moja je dolžnost človeška.
 Dokazati s težavnimi deli
 Bi hotel, da spolnujem svoje mesto,
 Da svoj namèn poznám, da sem skrbljivi
 In pravi oče vam.

Majda.

To ste resnično!
 Nij bajtice, nij kočé v vsem okraji,
 Kjer vas ne blagoslavlja slednji starček,
 Kjer dete se v molitvi ne spominja
 Gospoda Balanta. In deteta
 Umó, kedó je dober in jih ljubi!

Cojz.

Ker čut otroški nikdar se ne laže. —
 In vendar moram reči, da gospodu
 Je nekaj ljubše, kot ovác krdelo,

Katero tù pripravljá za nebesa,
 In ljubše tudi nego ti in jaz,
 Ki sva vdana mu tako prezvesto.
 Privezan je na nas po volji svoji,
 A prikovan na „nekaj“ je z vezilom,
 Ki dosti je močnejše od železa.
 Postavil temu „nekaj“ je svetišče,
 Kjer žar darilni vgasnil bo stoprv,
 Ko s srcem vred se razdrobí svetišče.
 In to, kar njemu več je kot življenje,
 Kar ljubi in preslavlja in spoštuje,
 Le to je domovina!

Vodnik (vnet).

Domovina!

O glas presladki, ki odmevaš v duši
 Kot zaželeni mi pozdrav nebes!
 Izrêči brez ganitve te ne morem,
 Saj najsvetejše meni imenuješ.

(Navdušen.)

Dá, domovino ljubim neizmerno! —
 Le njej veljá najprva mojih misli,
 Udarec slednji mojega srcá
 Bi hotel pričati samó čutila,
 Katera ona je unela v njem.
 Sè cvetom bom ovenčal čelo njeno,
 In ako tudi vel jej kdaj odpade,
 Naj bode! — druga roka kmalu pride,
 Ki lepšega jej bode naklonila,
 In borni moj prvenc vsaj dokazal
 Slovanom bo, da vredna je pohvale.
 Otroke njé objemljem vse ljubeče,
 Bi hotel ž njo voditi je do sreče,
 Za-tó le njej posvétil sem dejanje
 In hrepenenje svoje in vse sanje;
 Le zá-njo hotel dolgo bi živeti
 A zá-njo tudi sem volján umreti.
 Da mogel bi, kar čutim, usaditi
 V osrčja vsa slovenska krog in krog,
 Da z mano mater hteli bi slaviti
 Ki tako lepo vsvaril nam je Bog;
 Da brate navdušila bi zvestoba
 Do domovine miljene do groba!

Cojz.

Si čula, Majda, kako ljubi?

Majda.

Da,

In ako tudi vsega prav za prav
Umela nijsem, vendar se glasila
Še lepša govornica je kot ona —

Cojz.

Kot ona — tam pri sladkem plesu?

Majda.

Ne,

Še lepše se glasila je kot ona,
Ki jo gospod na prižnici nam pravi.
Priprosto kmetsko sem deklè, a mislim,
Da morali oménjeni bi bratje
— Ko slišali enake bi besede —
Sprelepo mater ljubiti goreče
In njej pokorni biti in udani
Kot se spodobi dobrim vsem otrokom.

Cojz.

Naj izpolnile bi se misli tvoje! —
Dostaviti jim moram eno željo,
Ne vém zakaj jo ravno zdaj gojim —
In ako tudi pevske žile némam,
Bom zložil vendar tudi jaz dva stiha,
Ki naj si k srci ju vzemó Slovenci
Za vse sedanje in prihodnje čase:
„Da vsem sinovom prva je naloga
Zavoljo matere mej sabo sloga!“

Vodnik.

Prav dobro! (šaljivo otožno). Pa Apolu bodem tožil,
Da nijsem jaz prevažnih stihov zložil,
Da drzno sega plemeniti „Žiga“
Mi v delo, ki nikakor ga ne briga.

Cojz (ploska smeja se v roke).

Prijetno tukaj je, al iti moram,
Ker davno je popotovalo solnce
Čez Javorski kamnitni vrh. — Vodnik!
Da kmalu se spet vidiva pri meni,

Saj petrefaktov imam na stotine
 In našel sem takó lep amonit,
 Da se čudili boste. Tudi bukev
 Vas čaka najnovejših in starinskih,
 Ki svoje vam ponujajo zaklade;
 Tedaj magnetov dosti, kakor mislim,
 Da mi prijatelja privabijo,
 Kaj ne?

Vodnik.

Kjer plemenitnost dušna biva
 V zavezi z ljubeznjivostjo — o tjakaj
 Me vleče brez magnetov. Kmalu pridem!
 (Sežeta si v roke.)

Cojz (Majdi).

Bog váruj te, nevestica prijazna!
 Da zvem, kako ti je na novem domu,
 Poslati hočem jutri Jankota,
 — Če ti po všeči je? — éz mesec pa
 Zvonilo bode na Koprivniku
 In srčice bo tvoje glasno bilo.
 Ko te poročil bode gospod Balant,
 In Vsevladar bo éul prisego tvojo,
 S soprogom moraš iti kámor bodi,
 Da, Majda, kámor te odpelje — ako —
 Ako branila njega se ne bodeš,
 Kakor le onega poprej na gori;
 To moraš zagotóviti za trdno,
 Ker važno je. Tedaj govóri dekle?

Majda (živa).

O, ž njim bi šla do konca jaz svetá!

Cojz.

Nu, zdaj do dobrega smo vendar v redu!
 (Gre proti vratom, pa se še enkrat obrne, rekoč:)
 Pozdravljena!

Vodnik (mu odpre vrata).

Naj spremlja vas nebó!

(Cojz odide.)

Midva pa, pojdeva zdaj k kovačici!

(Odideta.)

(Zagrinjalo pade.)



